

Asia T-7/89

**Hercules Chemicals NV-SA
vastaan Euroopan yhteisöjen komissio**

Kilpailu – Sopimuksen ja yhdenmukaistetun menettelytavan käsitteet – Kollektiivinen vastuu

Tuomion tiivistelmä

1. *Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Oikeus tutustua asiakirjoihin – Komission velvoite sen itse laatiman kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksen sääntöjen mukaan*
2. *Kilpailu – Kartellit – Yritysten väliset sopimukset – Käsite – Yhteiset tavoitteet markkinakäyttäytymisen osalta (ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta)*
3. *Kilpailu – Kartellit – Kielto – Kartellit, joiden vaikutukset jatkuvat niiden muodollisen voimassaolon päätyttyä – Perustamissopimuksen 85 artiklan soveltaminen (ETY:n perustamissopimuksen 85 artikla)*
4. *Kilpailu – Kartellit – Yhdenmukaistettu menettelytapa – Käsite – Yhteensovittaminen ja yhteistyö, jotka eivät ole yhteensoveltuvia sen yrityksille asetetun velvoitteen kanssa, jonka mukaan niiden on määritettävä itsenäisesti markkinakäyttäytymisensä – Kilpailijoiden väliset kokoukset, joiden tavoitteena on sellaisen tiedon vaihto, jolla on vaikutusta osanottajien kaupallisen strategian kehittämisessä (ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta)*
5. *Kilpailu – Kartellit – Rikkominen, joka sisältää yhtä aikaa sekä sopimuksen että yhdenmukaistetun menettelytavan tunnusmerkistöekijöitä – ”Sopimuksen ja yhdenmukaistetun menettelytavan” yhtenäinen määrittely – Hyväksyttävyyys – Vaikutukset esitettävään näyttöön*

(ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta)

6. *Kilpailu – Kartellit – Yhdenmukaistettu menettelytapa – Vaikutukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan – Kokonaisarviointi eikä jokaisen osanottajan osalta tehtävä arviointi
(ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta)*
7. *Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet – Perusteet – Viittaus lausuntoihin, jotka on hankittava – Velvoite – Ulottuvuus – Kilpailusääntöjen soveltamisesta tehty päätös – Kuulemismenettelyistä vastaavan neuvonantajan lausunto – Ei velvoitetta hankkia lausuntoa
(ETY:n perustamissopimuksen 190 artikla)*
8. *Kilpailu – Sakot – Määrä – Määrittäminen – Edellytykset – Yrityksen aiempi käyttäytyminen
(Neuvoston asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohta)*

1. Kun komissio on ylittäen sen, mitä puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen edellyttää, ottanut käyttöön menettelyn, jossa annetaan oikeus tutustua asiakirjoihin kilpailuasioissa, ja muotoillut nämä säännöt ja esittänyt ne kertomuksessaan kilpailupolitiikasta, se ei voi olla noudattamatta itse itselleen asettamia sääntöjä ja velvollisuutta asettaa yritysten, joita ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan nojalla aloitettu menettely koskee, saataville kaikki niille suotuisat ja epäsuotuisat asiakirjat, jotka komissio on hankkinut suorittamiensa tutkimusten aikana, lukuun ottamatta muiden yritysten liikesalaisuuksia sisältäviä asiakirjoja, komission sisäisiä asiakirjoja tai muuta luottamuksellista tietoa.
2. Jotta kyseessä on ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sopimus, on riittävää, että kyseiset yritykset ovat ilmaisseet yhteisen tahtonsa toimia markkinoilla määrätyllä tavalla. Näin on, kun useiden yritysten välillä on yhteisymmärrys hintoja ja myynnin määriä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi.
3. Perustamissopimuksen 85 artiklaa sovelletaan myös yritysten väliin sopimukseen, joiden voimasaolo on päättynyt mutta joiden vaikutukset jatkuvat muodollisen voimassaolon päättymisen jälkeen.
4. Yhdenmukaistetun menettelytavan käsitteen määrittelemiseksi on viitattava yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka

mukaan tuomioistuimen aiemmin asettamat yhteensovittamista ja yhteistoimintaa koskevat kriteerit on ymmärrettävä sen ETY:n perustamissopimuksen kilpailusääntöjen perusajatuksen valossa, jonka mukaan jokaisen taloudellisen toimijan on päätettävä itsenäisesti toimintaperiaatteistaan, joita se aikoo noudattaa yhteismarkkinoilla. Vaikka tämä itsenäisyysvaatimus ei poistakaan taloudellisten toimijoiden oikeutta järkevästi mukautua kilpailijoiden senhetkiseen tai ennakoituun toimintaan, siinä kuitenkin kielletään ehdottomasti toimijoiden väliset suorat tai epäsuorat yhteydet, joiden tarkoituksena on joko vaikuttaa tosiasiallisen tai mahdollisen kilpailijan käyttäytymiseen markkinoilla tai paljastaa tällaiselle kilpailijalle päätetty tai suunnitteilla oleva käyttäytyminen markkinoilla tai joilla on tällainen vaikutus.

Osallistuminen kokouksiin, joiden tavoitteena on vahvistaa tavoitteet hintojen ja myynnin määrien osalta ja joiden aikana kilpailijoiden välillä vaihdetaan tietoa hinnoista, joita ne aikovat soveltaa, kannattavuusrajoista, tarpeelliseksi katsotuista myynnin määrien rajoituksista tai myyntiluvuista, on yhdenmukaistettu menettelytapa, koska siihen osallistuvat yritykset eivät voi olla ottamatta huomioon näin saamaansa tietoa määrittäessään markkinakäyttäytymistään.

5. Koska perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa ei erityisesti määritellä rikkomista, johon sisältyy monenlaisia tekijöitä mutta joka kuitenkin on yksin teoin tehty kilpailusääntöjen rikkominen, koska se muodostuu jatkuvasta käyttäytymisestä, jolla on yksi tarkoitus ja johon sisältyy sekä osatekijöitä, jotka on määriteltävä ”sopimukseksi”, että tekijöitä, jotka on määriteltävä ”yhdenmukaistetuksi menettelytavaksi”, voidaan tällainen rikkominen katsoa ”sopimukseksi ja yhdenmukaistetuksi menettelytavaksi”, ilman että edellytetään samanaikaisesti ja kumulatiivisesti näyttöä siitä, että kaikki tosiseikat ovat perustavanlaatuisia osatekijöitä sopimuksessa ja yhdenmukaistetussa menettelytavassa.
6. Yrityksen on katsottava olleen osallisena sopimuksessa tai yhdenmukaistetussa menettelytavassa, joka on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joka näin on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen, jos kilpailurajoitukseen osallisena olleiden yritysten käyttäytymisellä kokonaisuudessaan voi olla tällainen tulos, riippumatta yksittäisen yrityksen osallistumisen vaikutuksista.
7. Se, että kilpailusääntöjen soveltamisesta tehdyssä päätöksessä ei viitata kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan kerto-

mukseen, ei ole ETY:n perustamissopimuksen 190 artiklan vastaista, koska kertomus, jonka toimittamisesta kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle tai komissiolle ei ole määrystä, ei ole lausunto, joka viimeksi mainitun on päätöstä tekävänä elimenä hankittava.

8. Perustamissopimuksen kilpailu-

sääntöjen rikkomisesta seuraavan sakon määrittämisessä sitä, että komissio on aiemmin todennut yrityksen rikkoneen kilpailusääntöjä ja määrännyt sille seuraamuksia tämän vuoksi, voidaan pitää raskauttavana seikkana yritystä vastaan, mutta aiemman rikkomisen puuttuminen ei ole sellainen erityinen seikka, joka komission olisi otettava huomioon lieventävänä asianhaarana.